

הנחיות לקראת מדורות ל"ג בעומר

כתבה: עידית הוד, יועצת סביבתית לפורום ה-15 | **ערכה:** מאיה קרבטרי, מנהלת תחום סביבה וקיימות, פורום ה-15

כמו כן, העדר הקפדה על כללי הבטיחות לגבי מדורות עלול להביא להתפשטות ולפגיעה בחוגגים, בצומח ובחי.

כיום יותר ויותר עיריות פועלות לצמצום מספר והיקף המדורות המובערות בשטחן ואף מציעות לתושבים פעילויות חלופיות לציון יום זה.

היכן שמתקיימות מדורות, שמירה על כללי בטיחות בסיסיים תצמצם את הסיכון לחוגגים ולציבור הרחב ותפחית את הנזק לסביבה. להלן מספר המלצות שיתרמו לצמצום הנזק הבריאותי והסביבתי של המדורות, המיועדות הן לעירייה והן לתושבים.

מנהג הבערת המדורות בל"ג בעומר הוא מסורת ארוכת שנים. עם זאת, מדורות אלו עלולות לסכן את החוגגים ולזהם את הסביבה.

מדורות פולטות זיהום אוויר, שיש לו השלכות מזיקות על בריאות האדם, ובפרט על בריאותן של אוכלוסיות חלשות - ילדים, קשישים, נשים בהריון, חולי אסתמה וכד'. אולם הסכנה חמורה יותר כאשר למדורה מתווספים חומרים שריפתם משחררת לאוויר גזים מסוכנים וחלקיקים נשימים (שנכנסים לתוך הריאות עם כל נשימה).

העדפה למדורות משותפות ומצומצמות בהיקפן

עץ הוא משאב סביבתי ולכן רצוי לחסוך בו. גם קורות העץ המשמשות לבנייה מקורן בעצים חיים, וככל ששורפים יותר קורות, עצים נוספים נכרתים בכדי להכין קורות חדשות. לאור זאת, מומלץ לפעול לצמצום מספר והיקף המדורות, הן באמצעות הצעת פעילויות חלופיות והן באמצעות עידוד מדורות מצומצמות בהיקפן ומשותפות (יותר מכיתה / משפחה אחת).

צמצום הפגיעה בעצים

לעצים חשיבות רבה, גם בעיר וגם במרחב הפתוח. בשום אופן אסור לכרות עצים חיים או חלקים מהם. שימו לב שגם לעצים מתים יש חשיבות רבה במארג האקולוגי - בין היתר, הם משמשים מקום לינה לציפורים ומקום מסתור לחיות בר שונות. לכן, יש להעדיף מוצרי עץ שונים שכבר אין בהם שימוש, כמו רהיטים שבורים וכד'. יש להימנע משריפת רהיטים העשויים מחומרים מסוכנים (ראו פירוט מימין).

בחירת מיקום המדורה

יש למקם את המדורה בשטח נקי וחשוף, שאין בו סכנה להתפשטות האש לשטחים אחרים. אין להדליק מדורה בסמוך לשדה קוצים או באזור מיוער וליד שיחים או תחת קווי טלפון וחשמל.

חומרים שאסור להכניס למדורה

פלסטיק וקלקר (לרבות מכלים חד פעמיים), ניילון, צמיגים וכן עצים הצבועים בצבע או בלכה - שריפתם של חומרים אלה גורמת לפליטה של חומרים מסרטנים לאוויר ומלווה בדרך כלל בעשן שחור וסמך וריח חריף.

תחליפי עץ כמו מלמין, M.D.F ופורמייקה - אלו הם חומרים תעשייתיים שתהליך ייצורם כולל שימוש בדבקים שונים, ובעת שריפתם נפלטתם לאוויר חלקיקים מסוכנים. דרושה מעורבותם של מבוגרים בסיוע לילדים להבדיל בין החומרים השונים. שריפתם של חומרים אלה מלווה בדרך כלל בעשן שחור וסמך וריח חריף.

לוחות אסבסט ומוצרים שונים המכילים אסבסט כגון חלקי גגות, אדניות, מיכלי מים וצינורות - שריפתם של חומרים אלה גורמת לשחרור חומרים מסרטנים לאוויר ונשימתם מסוכנת ומזיקה ביותר.

ברזלים, זכוכית ואבנים - חומרים אלה עלולים להתפוצץ מחומה של האש ולהוות סכנה ממשית לאנשים היושבים בקרבת המדורה.

הנחיות לסיום המדורה

יש להקפיד על כיבוייה המוחלט של המדורה. יש להצטייד מראש במים, חול, או כל אמצעי כיבוי אחר (כגון מטפים) לצורך כיבוי מוחלט של המדורה, להרטיב ולכסות היטב את שרידי המדורה, בכדי לוודא שלא נותרו שרידים בוערים.

יש להשאיר את השטח נקי משאריות אוכל ופסולת ולהעבירן לפחים המיועדים לכך, על מנת לשמור על ניקיון השטחים הפתוחים ולמנוע פגיעה בחיות הבר.

צמצום הפגיעה בבעלי חיים

לצערנו, בכל שנה מתפרסמים מקרים של התעללות בבעלי חיים בל"ג בעומר, בעיקר בדמות השלכת בעלי חיים למדורות. מומלץ לפרסם מידע והסברה לתושבים המעלה את מודעותם לנושא ומעודדת דיווח למוקד 106, וכן לעודד את התושבים להצטרף ליוזמות התנדבותיות הקיימות בערים השונות. כמו כן, מומלץ לתדרך את הפיקוח העירוני בהתאם ולחזק את המודעות לנושא בקרב הפקחים. ניתן להיעזר במספר דוגמאות בחלק הבא, תחת "קריאה נוספת".

בברכה,

מאיה קרבטרי
מנהלת תחום
סביבה וקיימות
פורום ה-15

עו"ד איתן אטיה
מנכ"ל
פורום ה-15

שמירה על בטיחות בעת בניית המדורה

יש להקים את בסיס המדורה בתוך גומה החפורה באדמה, כדי שניתן יהיה לכסות היטב את האזור בסיומה של הבעירה, ובכך להקל את כיבוי האש ולצמצם את הפגיעה בשטח.

מומלץ לגדר את המדורה באבנים על מנת למנוע סכנת התפשטות של האש. האבנים יהוו גם מחסום לכניסת ילדים לשטח המסוכן.

אין להעמיד את הקרשים לגובה, כדי לצמצם את הסכנה להתמוטטותם ונפילתם על החוגגים, ואת הסכנה המוגברת להתלקחות הסביבה.

שמירה על בטיחות בעת הדלקת המדורה

אין להבעיר אש באמצעות חומרים כימיים כגון בנזין ונפט, אלא באמצעות חומרי בעירה מוצקים בלבד, כגון גפרורים, ניירות וזרדים.

המלצות נוספות

מומלץ להפחית ככל הניתן את השימוש בכלים חד פעמיים מפלסטיק וקלקר (לרבות כלי "נייר"), כדי לצמצם הן את הצריכה של משאבים סביבתיים והן את כמות הפסולת המושלכת, וכאמור לעיל, כדי להימנע מזריקתם של הכלים אל האש, שמביאה לכליטתם של חומרים מסוכנים.

מומלץ להימנע משיבה קרובה מאוד למדורה ומשיבה בכיוון שאליו פונה העשן, על מנת להימנע משיפה מיותרת של מזהמים.

קישורים ליוזמות וולונטריות לצמצום ההתעללות בבעלי חיים בל"ג בעומר

"מיזם 100" מפעיל סיום מיוחדים בל"ג בעומר בכל הארץ על מנת לתפוס ולמנוע מקרים של השלכת בע"ח למדורות. למידע נוסף התעדכנו בדף הפייסבוק. <<<<

עמותת "באר שבע אוהבת חיות" מפעילה גם היא סיוורים בל"ג בעומר על מנת למנוע מקרי השלכת בע"ח למדורות. למידע אודות הצטרפות לסיוורים. <<<<

לקריאה נוספת על צעדים אפשריים לצמצום ההתעללות בבעלי חיים בל"ג בעומר. <<<<

לקריאה נוספת

לקריאת טיפים נוספים בנוגע לשמירה על הסביבה בל"ג בעומר, של החברה להגנת הטבע. <<<<

לקריאת המדריך לבניית מדורה סביבתית שפרסמה עיריית תל-אביב-יפו. <<<<

לקריאה על היוזמה של עיריית כפר סבא, המציעה לועדי הורים ושכונות להמיר את המדורה בפעילות חלופית ולזכות במתנה. <<<<

לקריאת מסמך ההמלצות לל"ג בעומר שפרסמה עיריית תל-אביב-יפו. <<<<

לקריאת מסמך הנחיות לתושבים להתנהלות סביבתית בל"ג בעומר שפרסמה עיריית נתניה, בשיתוף עם ועד ההורים העירוני. <<<<